

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ซึ่งมีการพัฒนาไปอย่างไม่หยุดยั้ง การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงนับเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมที่มีการแข่งขันสูง อีกทั้งสถานการณ์ทางการเมืองความไม่สงบภายในประเทศส่งผลกระทบต่อธุรกิจหน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนให้มีการปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการทำงานของบุคลากร เพื่อให้บุคลากรซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร เป็นผู้เชี่ยวชาญในงาน มีทัศนคติที่ดี สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงาน ค่านิยม วัฒนธรรมองค์กร (เพ็ญพิชชา ตั้งมาลา, 2553)

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างตลอดเวลานั้นทำให้หลายองค์กรเกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างมีการจัดโครงสร้างองค์กรใหม่ การออกแบบงานใหม่ การยุบรวมหน่วยงาน การประยุกต์เทคโนโลยีระดับสูงมาใช้ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ จัดโครงสร้างขององค์กรให้เล็กคล่องตัว และมีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลาเพื่อให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก (นิวุฒิ ชยวงศ์ศรีศรี, 2547) ระบบราชการเป็นกลไกสำคัญของรัฐบาล ในการบริหารและพัฒนาประเทศให้ประสบความสำเร็จ ระบบราชการเป็นระบบใหญ่ เป็นองค์กรแบบปิรามิดมีการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง มีสายการบังคับบัญชาที่เข้มงวด มีกฎเกณฑ์และการควบคุมอย่างละเอียดถี่ถ้วน เป็นระบบที่ใช้การได้ดีในอดีต แต่เมื่อสภาพของสังคมเปลี่ยนไปทำให้ระบบราชการแบบเดิมไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน และสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ด้วยเหตุนี้จึงมีการปฏิรูปจัดโครงสร้างองค์กรใหม่ ออกแบบงานใหม่ นำเทคโนโลยีมาใช้ จัดรูปแบบการบริหารใหม่ เพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง จากการที่บุคลากรต้องปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ย่อมทำให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและประสิทธิภาพการทำงาน (นวรรตน์ ณ วันจันทร์, 2548)

คุณภาพชีวิตการทำงาน (Quality of Working Life) มีปัจจัยพื้นฐานมาจากสภาพการดำรงชีวิตที่ดี องค์ประกอบของตัวกำหนดคุณภาพชีวิตการทำงานที่เอื้อประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ทั้งความรู้สึที่เกิดจากความพึงพอใจในการทำงาน และขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน (จันทร์ฉาย มะทะ, 2550) บุคลากรที่มีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดี สามารถทำงานได้อย่างมีความสุข มีความกระตือรือร้น ก่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ๆ มาพัฒนางานในองค์กรให้

เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีความเต็มใจที่จะสร้างความพึงพอใจให้ผู้รับบริการต่อไป มองเห็นผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการทำงานของตน และขององค์กรเป็นหลัก ซึ่งเป็นภาระระดับคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น (บานชื่น ทำจันทร์, 2548)

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่เลขที่ 66 ถนนวังสิงห์คำ ซอย 1 ต. ช้างม้อย

อ. เมือง จ. เชียงใหม่ เป็นหน่วยงานของรัฐบาลขึ้นกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้เป็นองค์กรที่เข้มแข็ง เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสหกรณ์ของกลุ่มเกษตรกรให้ได้คุณภาพมาตรฐาน สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่เป็นสำนักงานสหกรณ์ที่มีบุคลากรมากที่สุดในสำนักงานสหกรณ์ทั้งหมด ซึ่งมีจำนวนบุคลากรทั้งหมด 130 คน ดูแลกลุ่มส่งเสริมสหกรณ์ทั้งหมด 9 ส่วน 25 เขต โดยมีจำนวนสหกรณ์ทั้งหมด 266 แห่ง (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2553: ออนไลน์) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่มีพันธกิจดังนี้ ส่งเสริมพัฒนาและคุ้มครองระบบสหกรณ์ให้เข้มแข็ง ส่งเสริมเผยแพร่และให้ความรู้เกี่ยวกับอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับด้านการบริหาร การจัดการองค์การ ธุรกิจ การตลาดและการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างสหกรณ์ เกษตรกร ภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศ ส่งเสริมสนับสนุนเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการองค์การและการดำเนินธุรกิจให้กับสหกรณ์ และดำเนินงานตามกฎหมายว่าด้วยการจัดการที่ดินเพื่อการครองชีพ โครงสร้างการจัดการองค์การภายในแบ่งเป็น 6 กลุ่มดังนี้ กลุ่มจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ นิคมสหกรณ์ กลุ่มส่งเสริมสหกรณ์พื้นที่ กลุ่มส่งเสริมและพัฒนากิจการสหกรณ์ และการจัดการสหกรณ์ และฝ่ายบริหารงานทั่วไป ซึ่งได้มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบตามตำแหน่งต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน โดยพนักงานจะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ข้าราชการ และพนักงานราชการ (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่, 2553: ออนไลน์)

การประเมินประสิทธิภาพในการทำงาน กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ทำการประเมินผลประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานหน่วยงานในสังกัดเป็นประจำทุกปี โดยประเมินผลภายใต้กรอบแนวคิดการพัฒนาคุณภาพการจัดการภาครัฐ และการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งมีเกณฑ์ในการประเมินผลแบ่งเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ผลสำเร็จของการปฏิบัติงาน การจัดการข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อผลสัมฤทธิ์ของงาน และคุณภาพการให้บริการ ประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการตามวิธีการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานจากการใช้จ่ายงบประมาณ การส่งข้อมูลสรุปผลงาน และการรายงานปัจจัยหรือผลกระทบที่ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติงานของหน่วยงานสร้างแรงจูงใจและกำลังใจแก่บุคลากรของหน่วยงานที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น ซึ่งสำนักงานสหกรณ์จังหวัด

เชียงใหม่ได้รับรางวัลหน่วยงานที่มีการส่งเสริมและพัฒนางานสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้ มีผลงานดีเด่นระดับประเทศ ในปี พ.ศ. 2552 (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2553: ออนไลน์)

จากการสัมภาษณ์บุคลากรที่ทำงานอยู่ในองค์กร กล่าวว่า การทำงานภายในองค์กรเป็นการร่วมมือร่วมใจกันเป็นอย่างดีในแต่ละฝ่ายงาน ถึงแม้บางครั้งอาจมีปริมาณงานเข้ามาพร้อมๆกันเป็นจำนวนมาก แต่การทำงานด้วยความสุข และได้ใช้ความรู้ความสามารถที่มีนั้นทำให้งานมีคุณค่ากับเรามากด้วย (ปิยวัลลค์ สิทธิพันธุ์. ฝ่ายบริหารงานทั่วไป. 2554. สัมภาษณ์. 9 กุมภาพันธ์)

จากที่กล่าวมาข้างต้น รางวัลและความสำเร็จขององค์กรเป็นผลจากบุคลากรทำงานให้ องค์กรอย่างทุ่มเท ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานและปัจจัยที่ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรสำนักงานสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อใช้เป็น แนวทางสำหรับองค์กรในการเสริมสร้างและพัฒนาบุคลากรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงานสูงสุด เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีในการทำงานยิ่งขึ้น รวมถึงรักษามูลค่าที่มีคุณค่าให้ อยู่กับองค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรสำนักงานสหกรณ์ จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรสำนักงานสหกรณ์จังหวัด เชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรสำนักงานสหกรณ์ จังหวัดเชียงใหม่
2. ทำให้ทราบถึงระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรสำนักงานสหกรณ์จังหวัด เชียงใหม่
3. สามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรต่อไป

นิยามศัพท์

คุณภาพชีวิตในการทำงาน หมายถึง การที่บุคคลในองค์กรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมี ความสุขทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ ภายใต้องค์ประกอบและสภาพแวดล้อมที่ เหมาะสมและมีความมั่นคงในชีวิตการทำงาน

บุคลากรสำนักงานสภรณ์จังหวัดเชียงใหม่ หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ต่างๆ
ในสำนักงานสภรณ์จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมทั้งข้าราชการและพนักงานราชการ

สำนักงานสภรณ์จังหวัดเชียงใหม่ หมายถึง องค์การสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สำนักงานสภรณ์จังหวัดเชียงใหม่